

VÀI NÉT VỀ ĐẢNG LÃNH ĐẠO XÂY DỰNG ĐỘI NGŨ ĐẢNG VIÊN (2010 - 2015)

THS NGUYỄN THỊ QUỲ

Trưởng Đại học Tài nguyên và Môi trường Hà Nội

Tóm tắt: Đẩy mạnh xây dựng Đảng về chính trị, tư tưởng, tổ chức và đạo đức được Đảng xác định là nhiệm vụ then chốt hiện nay. Công tác phát triển đảng viên được Đảng đặc biệt chú trọng, đáp ứng yêu cầu cấp bách, đảm bảo sự lãnh đạo toàn diện của Đảng. Nhìn lại những năm 2010-2015 với dấu mốc quan trọng trong quá trình đổi mới toàn diện và đẩy mạnh CNH, HĐH đất nước, đã đưa đất nước bước sang thời kỳ mới, thực hiện chiến lược phát triển kinh tế-xã hội 2011-2020. Trong giai đoạn này, chủ chương, quan điểm chỉ đạo của Đảng và kết quả bước đầu về công tác xây dựng đội ngũ đảng viên được thực tiễn chứng minh là đúng đắn và mang lại hiệu quả cao.

Từ khóa: Quan điểm, chủ trương của Đảng Cộng sản Việt Nam; xây dựng đội ngũ đảng viên

1. Quan điểm của Đảng về xây dựng đội ngũ đảng viên

Ngay từ Đại hội X (4-2006), trong phương hướng, nhiệm vụ và giải pháp xây dựng Đảng nhiệm kỳ 2006-2010, Đảng đã nhấn mạnh công tác xây dựng đội ngũ đảng viên với các yêu cầu cụ thể về tư tưởng chính trị, trình độ năng lực, phẩm chất, đạo đức, lối sống. Bước sang nhiệm kỳ khóa XI (2011-2015), với tinh thần nhìn thẳng vào sự thật, nói đúng sự thật, đề cao tinh thần tự phê bình, đánh giá khách quan, toàn diện những thành tựu và yếu kém, khuyết điểm, đồng thời rút ra những bài học kinh nghiệm qua việc thực hiện Nghị quyết Đại hội X của Đảng về thực hiện nhiệm vụ phát triển kinh tế-xã hội 5 năm (2006-2010), tổng kết Chiến lược phát triển kinh tế-xã hội 10 năm (2001-2010) và 20 năm thực hiện Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên CNXH, Đại hội XI (1-2011) của Đảng đã tiếp tục bổ sung chủ trương xây dựng đội ngũ đảng viên với trọng tâm là nâng cao chất lượng đội ngũ đảng viên theo

yêu cầu của Điều lệ Đảng. Nghị quyết Đại hội XI nhấn mạnh: “Đẩy mạnh xây dựng, chỉnh đốn Đảng về chính trị, tư tưởng và tổ chức; tiếp tục đổi mới, nâng cao hiệu quả công tác cán bộ, kiểm tra, giám sát và tư tưởng; thường xuyên học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh: nâng cao năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu của Đảng; xây dựng Đảng thật sự trong sạch, vững mạnh, nâng cao chất lượng tổ chức cơ sở đảng và đội ngũ cán bộ, đảng viên; tiếp tục đổi mới phương thức lãnh đạo của Đảng”¹. Nghị quyết cũng chỉ rõ: “Xây dựng các tiêu chí, yêu cầu cụ thể về tư tưởng chính trị, trình độ năng lực, phẩm chất đạo đức, lối sống của đảng viên đáp ứng yêu cầu giai đoạn cách mạng mới; phát huy tính tiên phong, gương mẫu, chủ động, sáng tạo của đội ngũ đảng viên trong thực hiện nhiệm vụ được giao. Kiên quyết đưa ra khỏi Đảng những người không đủ tư cách đảng viên”². Đáng chú ý, tại Đại hội XI, Đảng chủ trương thực hiện thí điểm việc kết nạp những người là chủ doanh nghiệp tư nhân đủ tiêu

chuẩn vào Đảng. Đây là chủ chương mới, kịp thời, đáp ứng được yêu cầu phát triển đất nước và thể hiện sự đổi mới trong tư duy lý luận của Đảng về sự thống nhất giữa kinh tế và chính trị, làm tăng giá trị thực tiễn trong nghị quyết cũng như hoạt động lãnh đạo của Đảng, tạo nên cách nhìn tích cực trong cộng đồng quốc tế và quá trình hội nhập của Việt Nam.

Tháng 10-2011, HNTU 3 khóa XI đã xem xét, quyết định việc ban hành Quy định thi hành Điều lệ Đảng; hướng dẫn thực hiện các quy định về công tác kiểm tra, giám sát và kỷ luật của Đảng; Quy định về những điều đảng viên không được làm và một số vấn đề quan trọng khác. Quy định thi hành Điều lệ Đảng được xây dựng trên cơ sở Điều lệ Đảng do Đại hội XI thông qua, trong đó tập trung cụ thể hơn những nội dung mới của Điều lệ Đảng. Nội dung Quy định gồm 61 điểm (tăng 6 điểm so với Quy định số 23-QĐ/TW, ngày 31-10-2006, của Bộ Chính trị khóa X, đó là điểm 2, điểm 4, điểm 5, điểm 6, điểm 31, điểm 36). Quy định có 23 điểm mới được bổ sung, sửa đổi, trong đó nêu rõ: “Đảng viên được phê bình, chất vấn, báo cáo, kiến nghị trực tiếp hoặc bằng văn bản trong phạm vi tổ chức của Đảng về hoạt động của tổ chức đảng và đảng viên mọi cấp, về những vấn đề liên quan đến chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn của tổ chức đảng hoặc chức trách, nhiệm vụ, phẩm chất đạo đức của đảng viên đó; chịu trách nhiệm trước tổ chức đảng về ý kiến của mình”³. HNTU 3 khóa XI thông qua Quy định về những điều đảng viên không được làm (19 điều) nhằm tăng cường kỷ cương, kỷ luật của Đảng và giữ gìn phẩm chất chính trị, đạo đức cách mạng, tính tiên phong gương mẫu của đảng viên, nâng cao năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu của tổ chức đảng.

Tháng 12-2011, HNTU 4 khóa XI ban hành Nghị quyết số 12-NQ/TW về “Một số vấn đề cấp bách về xây dựng Đảng hiện nay”. Đây là nghị

quyết cụ thể hóa việc thực hiện Nghị quyết Đại hội XI của Đảng về lĩnh vực xây dựng Đảng, có ý nghĩa rất quan trọng, được toàn Đảng, toàn dân đặc biệt quan tâm. Một trong những vấn đề cấp bách NQTU 4 khóa XI chỉ ra là: “Một bộ phận không nhỏ cán bộ, đảng viên trong đó có những đảng viên giữ vị trí lãnh đạo, quản lý, kể cả một số cán bộ cao cấp, suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống với những biểu hiện khác nhau về sự phai nhạt lý tưởng, sa vào chủ nghĩa cá nhân ích kỷ, cơ hội, thực dụng, chạy theo danh lợi, tiền tài, kèn cựa địa vị, cục bộ, tham nhũng, lãng phí, tùy tiện, vô nguyên tắc, ...”⁴. Nguyên nhân chính là do việc thiếu tu dưỡng, rèn luyện, giám sát ý chí chiến đấu, quên đi trách nhiệm, bản phận trước Đảng, trước nhân dân của đội ngũ đảng viên. Việc tổ chức thực hiện các chủ chương, chính sách của Đảng, Nhà nước, các nghị quyết, chỉ thị, quy định về xây dựng, chỉnh đốn Đảng ở một số nơi chưa đến nơi đến chốn; kỷ cương, kỷ luật không nghiêm, nói không đi đôi với làm hoặc làm chiếu lệ.

Để khắc phục những hạn chế, yếu kém, Đảng chủ trương: “Mỗi cán bộ, đảng viên, trước hết là cán bộ lãnh đạo quản lý kiểm điểm, liên hệ theo chức trách, nhiệm vụ được giao, tự phê bình và phê bình thẳng thắn, dân chủ, nghiêm túc, chân thành, gắn với thực hiện Quy định về những điều đảng viên không được làm, theo cương vị công tác. Làm tốt việc kiểm điểm để có căn cứ xem xét, sàng lọc đội ngũ cán bộ của cả hệ thống chính trị và chuẩn bị quy hoạch cấp ủy, các chức danh chủ chốt các cấp nhiệm kỳ tới”⁵. NQTU 4 khóa XI có ý nghĩa đặc biệt quan trọng trong công tác xây dựng Đảng và phát triển đội ngũ đảng viên. Đảng đã quyết liệt hơn trong công tác xây dựng đội ngũ đảng viên, đáp ứng yêu cầu cấp bách của công tác xây dựng Đảng, đảm bảo cho sự lãnh đạo toàn diện của Đảng.

Ngày 3-6-2013, HNTU 7 khóa XI ban hành Nghị quyết số 25-NQ/TW, về “Tăng cường và đổi mới sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác dân vận trong tình hình mới”, nhấn mạnh một trong những nhiệm vụ và giải pháp quan trọng hàng đầu là: “Kiên quyết, kiên trì thực hiện tốt Nghị quyết Trung ương 4 khóa XI về xây dựng Đảng, làm cho Đảng ta thực sự trong sạch, vững mạnh. Thực hiện nghiêm túc nguyên tắc tập trung dân chủ, tự phê bình và phê bình trong sinh hoạt Đảng; ngăn chặn và đẩy lùi tình trạng suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống”⁶.

Đến HNTU 10 khóa XI (1-2015), Đảng đã nghiêm túc nhìn nhận: Trong công tác phát triển đảng viên, ở một số cấp ủy còn chạy theo số lượng, chưa quan tâm đúng mức tới việc giáo dục quản chúng đề nâng cao trình độ giác ngộ chính trị, động cơ, mục đích phấn đấu vào Đảng, việc phân bổ chỉ tiêu kết nạp đảng của một số đảng bộ không được hướng dẫn kiểm tra cụ thể nên có hiện tượng xuê xoa, dễ dãi, chạy theo thành tích; số đảng viên kết nạp ở địa bàn dân cư, là phóng viên, biên tập viên báo chí, xuất bản và nhất là trong khối doanh nghiệp tư nhân, doanh nghiệp có vốn đầu tư nước ngoài vẫn gặp khó khăn... Một số đảng viên, cấp ủy viên chưa tự giác nghiên cứu, học tập Điều lệ Đảng. Công tác tuyên truyền, giáo dục tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống theo tiêu chuẩn của người đảng viên ở nhiều đảng bộ chưa được coi trọng, chưa đủ sức phát huy đầy đủ ý thức trách nhiệm, động viên cán bộ, đảng viên thường xuyên tu dưỡng, rèn luyện, phấn đấu nâng cao ý chí, đạo đức cách mạng⁷. Đây là những nhận định thẳng thắn với tinh thần nhìn thẳng vào sự thật của Đảng, là cơ sở, tiền đề quan trọng để Đại hội XII (2016) của Đảng và Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XII tiếp tục có những chủ trương, đường lối, quan điểm chỉ đạo đúng đắn, kiên quyết về xây dựng đội ngũ đảng viên, phát

triển và nâng cao chất lượng đội ngũ đảng viên nhằm mục tiêu nâng cao năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu của Đảng.

2. Một số kết quả

Với những quan điểm, chủ trương, đường lối chỉ đạo đúng đắn về xây dựng đội ngũ đảng viên của Đảng, giai đoạn 2010-2015, công tác xây dựng và phát triển đội ngũ đảng viên đã đạt được những kết quả quan trọng.

Về số lượng đội ngũ đảng viên, năm 2010, toàn Đảng có 3.636.158 đảng viên; đến ngày 31-12-2013, tổng số đảng viên là 4.276.210, trong đó: số đảng viên sinh hoạt ở địa bàn xã là 1.838.561 đồng chí; số đảng viên sinh hoạt ở phường là 592.000 đồng chí; số đảng viên đang sinh hoạt tại thị trấn là 198.460 đồng chí. Đảng viên đang sinh hoạt tại các doanh nghiệp nhà nước là 234.403 đồng chí; đảng viên trong các doanh nghiệp cổ phần vốn nhà nước là 123.152 đồng chí; đảng viên sinh hoạt ở các doanh nghiệp tư nhân là 4.824 đồng chí; đảng viên sinh hoạt ở các công ty trách nhiệm hữu hạn là 8.517 đồng chí; đảng viên sinh hoạt công ty cổ phần tư nhân là 33.580 đồng chí; đảng viên đang sinh hoạt tại các tổ chức đảng có vốn đầu tư nước ngoài là 7.768 đồng chí. Đảng viên đang sinh hoạt tại các đơn vị sự nghiệp là 254.037 đồng chí; trong các đơn vị hành chính là 341.868 đồng chí. Đảng viên trong Đảng bộ Quân đội có 335.497 đồng chí; đảng viên trong Đảng bộ Công an là 241.475 đồng chí; đảng viên ở các tổ chức đảng ngoài nhà nước là 3.426 đồng chí⁸.

Đến ngày 31-12-2014, tổng số đảng viên trong toàn Đảng có 4.480.707 đồng chí. Trong đó: Đảng viên ở xã đang sinh hoạt ở địa bàn xã là 1.888.352 đồng chí; ở phường là 646.276 đồng chí; ở thị trấn là 207.081 đồng chí. Đảng viên sinh hoạt ở các cơ quan hành chính là 422.900 đồng chí; đơn vị sự nghiệp là 289.179 đồng chí. Đảng viên trong Đảng

bộ Quân đội là 343.546 đồng chí; Đảng bộ Công an là 207.352 đồng chí. Đảng viên ở các tổ chức đảng ngoài nhà nước là 9.495 đồng chí. Đảng viên ở các doanh nghiệp nhà nước là 266.541 đồng chí; doanh nghiệp cổ phần vốn nhà nước là 113.568 đồng chí. Đảng viên ở các loại hình doanh nghiệp còn lại và các tổ chức khác là 85.207 đồng chí⁹.

Từ tháng 1-2011 đến cuối tháng 6-2015, toàn Đảng đã kết nạp được 945.135 đảng viên mới. Trong đó, đảng viên là công nhân, lao động trong các thành phần kinh tế có 76.990 đồng chí; đảng viên là người dân tộc thiểu số có 127.660 đồng chí; đảng viên là học sinh, sinh viên có 40.394 đồng chí¹⁰.

Về chất lượng đội ngũ đảng viên, đến ngày 31-12-2014, toàn Đảng có 118.022 đảng viên có trình độ thạc sĩ trở lên (tăng hơn 70% so với cùng kỳ năm 2011); có 1.749.040 đảng viên có trình độ đại học và cao đẳng (tăng hơn 27% so với cùng kỳ năm 2011). Tổng hợp số liệu trong các năm từ 2011-2014, tỷ lệ đảng viên đủ tư cách hoàn thành nhiệm vụ trở lên bình quân đạt trên 85%¹¹. Các chủ chương, quan điểm của Đảng về xây dựng đội ngũ đảng viên đã được các cấp ủy đảng cụ thể hóa và tổ chức thực hiện. Tuyệt đại đa số cán bộ, đảng viên vững vàng trước những biến động trong nước và thế giới, kiên định mục tiêu và con đường đi lên CNXH do Đảng, Chủ tịch Hồ Chí Minh và nhân dân ta đã lựa chọn, hăng hái đi đầu trong công cuộc đổi mới, hoàn thành các nhiệm vụ được giao; giữ vững phẩm chất, đạo đức cách mạng trong sáng, lối sống trong sạch, lành mạnh. Nhiều cán bộ, đảng viên hoạt động trong các môi trường phức tạp, điều kiện khó khăn đã năng động, sáng tạo, dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm trước dân, trước Đảng, mạnh dạn tìm tòi thử nghiệm nhiều cách làm mới, đạt hiệu quả cao, được quần chúng tin yêu, ca ngợi, góp phần nâng cao uy tín, vai trò lãnh đạo của Đảng trong

điều kiện mới. Đại bộ phận cán bộ, đảng viên có ý thức tổ chức kỷ luật cao, chấp hành nghiêm chỉnh đường lối, Điều lệ Đảng, pháp luật của Nhà nước, những quy định của địa phương, cơ quan, đơn vị.

Mặc dù vẫn còn những hạn chế, tồn tại trên thực tế trong quá trình hiện thực hóa quan điểm, chủ trương của Đảng về xây dựng đội ngũ đảng viên, song những quan điểm, chủ trương, đường lối của Đảng giai đoạn 2010-2015 là đúng đắn, phù hợp với hoàn cảnh lịch sử cụ thể, tạo được sự chuyển biến mạnh mẽ trong công tác xây dựng đội ngũ đảng viên, góp phần nâng cao năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu của Đảng.

1, 2. Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XI*, Nxb CTQG, H, 2011, tr. 322, 260

3. Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Hội nghị lần thứ ba Ban Chấp hành Trung ương khóa XI*, Nxb CTQG, H, 2011, tr. 71

4, 5. Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Hội nghị lần thứ tư Ban Chấp hành Trung ương khóa XI*, Nxb CTQG, H, 2012, tr. 22, 30

6. Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Hội nghị lần thứ bảy Ban Chấp hành Trung ương khóa XI*, Nxb CTQG, H, 2013, tr. 42

7, 8. Xem Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Hội nghị lần thứ mười Ban Chấp hành Trung ương khóa XI*, Nxb CTQG, H, 2015, tr. 208-220, 196

9, 10, 11. Xem Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII*, Nxb CTQG, H, 2016, tr. 321-322, 323, 323-324.